

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală (Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire (Bicaz), Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coroana (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica Geogeană, Gloria, Grănișterul, Hațegana, Hondoleana, Insoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de împrumut și păstrare (Ilva-mare), Rîureana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Soimul (Vașcău), Sebeșana (Sebeșul săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercăiana, Silvania, Speranța (Hosman), Steaua, Șoimul (Uioara), Târnavăana, Țibleșana, Timișana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Vulturul, (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:

pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:

CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Chestiunea centralei cooperativelor.*

Se vede, că noi din experiențele trecutului nu prea știm să învățăm, deși tocmai experiența ar trebui să fie cel mai bun instructor pentru un popor ca al nostru lipsit de școale speciale, mai ales pe terenul economic. Numai astfel ne putem explica și fondarea cea mai nouă, ce s'a făcut, așa zicând peste noapte, de un grup de oameni de ai noștrii, a căror onorabilitate este mai presus de orice îndoială, între cari însă nu găsim nici o persoană probată pe terenul practic financiar-economic și nici cu calificatie cel puțin teoretică. Mai mult. Cei-ce s'au constituit la 26 Aprilie a. c. într'o societate comercială, care sub numele de „Infrățirea“ (nomen est omen!) să fie realizarea centralei însoțirilor economice sătești, s'au hazardat a porni pe un teren special de tot, pentru care se cere o *deosebită pregătire teoretică și o practică îndelungată, fără cari o astfel de întreprindere nu poate fi condusă cu șanse de reușită*, mai ales la noi. Cam așa s'a inițiat și altădată în Sibiu „Reuniunea de consum“ și mai pe urmă societatea comercială „Concordia“, iarăși mai mult din un entuziasm, care poate să fie bun pentru chestii, cari apelează la sentimentul obștei, dar care dă greș în cele mai multe cazuri, unde se cer garanții materiale și pricepere comercială abondentă.

După părerea noastră, peste tot, astăzi, fondarea unei centrale a tovărășiilor, este precoce, ori din care parte s'ar face. Mai întâi și întâi, că avem puține, prea puține însoțiri și reuniuni Raiffeisen și peste tot asociațiuni economice, ca acelea să poată reclama o organizație centrală, care are sens numai atunci, când poate

să cuprindă în sine un număr foarte considerabil de alcătuirii de felul acesta. Al doilea chiar și când am avea o cantitate respectabilă de bănci sătești, și atunci nu am putea proceda la crearea unei organizații, a unei centrale, în felul cum se pare că s'a făcut pe pripă la Sibiu. Deocamdată, acțiunea, pornită sistematic abia de când „Asociațiunea“ a luat sub egida ei lucrarea de propagandă a însoțirilor rurale, — e destul de multămitoare. Și când zidind o casă, ești abia încă la lucrările fundamentului, nu te poți gândi deja ca să-i pui coperișul. De aceea și marele nostru sprijinitor Stroiescu a înțeles prea bine stadiul, în care ne găsim cu mișcarea cooperativă, când a oferit „Asociației“ o sumă de bani în scopul propagandei și a unor mici ajutoare de inițiere pentru singuraticile întreprinderi, în formație, pe acest teren.

Și noi nu putem crede, că se vor găsi alți oameni sau factori în situație de a ne sprijini materialicește, cari să ne puie la dispoziție un capital mare, ce se cere la o centrală, înainte de ce nu le vom putea arăta că am fost în stare să facem mai întâiu multe și *prospere* tovărășii singuraticice, ca să avem un titlu de a le uni într'o confederație, cu atribuții de conducere și cu șanse de dezvoltare sigură și progresivă. Deci a vorbi de o „biruință“ într'o nouă luptă economică a noastră, abia începută, înseamnă a ne zeflemiza pe noi înșine, un lucru de prisos într'un timp când atâți străini își bat joc de noi. Iar ca frază, fie ea cât de frumos sunătoare, nu face să o mai folosim astăzi, când vedem câte jertfe intelectuale și materiale ne store luptele noastre pe toate terenele, până ce uneori, ajutați de împrejurări, și poate și de noroc, rar de tot, putem vesti și noi o biruință. Ni se va spune că suntem sceptici, când vorbim în felul acesta. Da, suntem, sceptici din cea mai fermă convingere. Căci numai

* Publicăm acest articol, primit de afară, deși nu consimțim în toate cu conținutul lui.

acolo, unde în acțiunile noastre scepticismul a prevalat la început optimismul — am și putut ajunge, dacă nu totdeauna la o biruință, dar în cele mai multe cazuri la un rezultat multămitor. Va să zică nu suntem pesimiști, căci pesimismul a priori exclude orice acțiune și deci nici nu este în gândul nostru a face propaganda renunțării la orice lucru bun. Căci scepticismul nostru nu se bazează pe principiile filozofiei dogmatice, ci este un scepticism emanat din cunoașterea situației și a împrejurărilor în care ne găsim noi Românii pe terenul economic; bazat va să zică pe experiența practică: cea mai sigură știință în chestii financiare și peste tot singura filozofie a comerțului de orice natură. Și în fine centrala proiectată încă nu se poate face decât în baza legii comerciale și conducerea ei nu se poate efectua cu rezultat decât prin cunoștințe speciale pe teren comercial. Dacă ea odată s'a făcut exclusiv de către persoane, cari oricât de caldă inimă românească vor fi având, dar sunt străine de domeniul comercial-financiar, pe care s'au transpus, angajându-se la o acțiune foarte grea chiar și pentru specialiști — din punct de vedere al reputației noastre naționale, am dori, ca să se evite compromiterea cauzei. Iar această compromitere, după vederile noastre, cari în fine nu ne stă în gând a le sugera nimănui, se poate evita numai, dacă cei cari au grăbit cu acțiunea își vor da răgaz înainte de a o începe definitiv. Motive de interes general nu pot să fie, cari să-i determine a persista asupra hotărârii lor dela 26 Aprilie a. c., iar motivele personale, — în fața unei chestiuni atât de mari — trebuie să dispară.

Verax.

Comerțul Austro-Ungariei pe 1912 și 1913, în special comerțul cu România.

Războiul italo-turc și mai ales cele două războaie balcanice, au avut, fără îndoială, o influență deprimătoare asupra comerțului și industriei austro-ungare și în general asupra întregii vieți economice a Monarhiei. Războaiele balcanice, în special, au avut ca efect în acești doi ani o micșorare a producției diverselor ramuri industriale ale țării, o restrângere a debușeurilor produselor austro-ungare, precum și un număr însemnat de lucrători rămași fără lucru, din cauză că multe fabrici au trebuit să-și micșoreze activitatea, sau să și-o suspende cu totul.

Piața financiară de asemenea a fost în mod desavantajos influențată de această stare de lucruri, care a provocat o mare scumpete a banilor. Banca Austro-Ungară a menținut scontul ei aproape în tot cursul anului 1913 la 6%, cece de mult nu se mai pomenise. Dar, cece este și mai mult, banii au fost nu numai afară din cale scumpi, dar pentru pături întinse ale clasei negustorești și a antreprenorilor, banii nu se puteau găsi nici cu procente mari. Din cauza aceasta o mulțime de întreprinderi industriale și comer-

cială au avut mult de suferit. Norocul a fost în aceste precare împrejurări că recoltele Monarhiei din ultimii doi ani au fost din cele mai abondente, contribuind astfel a atenua întrucâtva consecințele crizei economice, care ar fi putut avea urmări și mai rele.

După încheierea păcii dela București toate ramurile de activitate economică ale Monarhiei au început a respira mai ușurate, și a se pune serios pe lucru în vederea întăririi temeliei lor financiare și a lărgirii debușeurilor avute înaintea ultimelor evenimente din Balcani.

Afacerile de export cu statele Balcanice au fost reluate îndată după încheierea păcii dela București și făcute în condițiuni mai puțin avantajoase pentru exportatori, cari în multe piețe, spre a-și asigura și înțări poziția de altădată, au fost siliți să facă unele sacrificii în privința prețurilor, scăzându-le.

Comerțul exterior al Austro-Ungariei a crescut în ultimii 20 de ani cu peste o sută la sută, urcându-se dela coroane 3,115.930,000 cât era la 1894 importul și exportul împreună, la coroane 6,619.067,000 în 1913.

Până la 1906 incluziv comerțul exterior al Monarhiei a înfățișat incontețun un bilanț activ, fiind în unii ani exportul superior importului cu peste 300 milioane, cum s'a întâmplat în anul 1900.

Dela 1907 încoace pasivul bilanțului comercial al Austro-Ungariei a crescut neconținut, ajungând în 1912 la cor. 773 mil. În anul trecut pasivitatea aceasta a bilanțului comercial s'a mai micșorat puțin neatingând decât 604 mil. cor. Diferența aceasta provine nu atât dintr'o ameliorare a stării generale economice, ci pe deoparte, dintr'o notabilă scădere a importului în comparație cu anul precedent, în valoare de cor. 180 milioane și dintr'un mic spor (de 65 mil.) al exportului față de cel din 1912.

Scăderea așa de simțitoare a importului a fost în prima linie la capitoul materiilor prime și la cel al semifabricatelor, cece dovedește o scădere simțitoare în activitatea industriilor austriace și ungare, precum și o restrângere a debușeurilor acestor industrii. Dar această scădere a importului de materii prime, de semifabricate și de articole fabricate, precum și micșorarea activității industriale austro-ungare, mai dovedesc și o oarecare scădere a puterii de consumațiune a Monarhiei. Diferența de import la materiile prime a fost în 1913, comparativ cu 1912 de cor. 9¹/₂ mil. și la articolele fabricate de 75·8 mil. Total 243 mil. coroane.

Chestiunea bilanțului comercial al Monarhiei fiind una din cele mai importante din punct de vedere al raporturilor economice interne și externe ale Austro-Ungariei, și o consecință a politicii ei vamale și comerciale din ultimii ani, bilanțul comercial al statului este cu pasiune discutat și studiat de cercurile economice și financiare ale țării. Deăceea voiu insistă ceva mai mult nu numai asupra bilanțului comercial, ci și asupra bilanțului plăților, care,

împreună, cu cel dintâiu, înfățișează oglinda credincioasă nu numai a stării industriei, comerțului, agriculturii și finanțelor unei țări, dar și a întregului organism economic al statului, de a cărui sănătoasă alcătuire și conducere depinde prosperitatea lui materială. Poate bilanțul plăților constituie mai mult și mai exact decât bilanțul comercial măsura situațiunii economice, a poziției și însemnătății pe care o țară le are în activitatea economică universală.

Astfel, bilanțul plăților Austro-Ungariei cuprinde în sine nu numai valoarea mărfurilor exportate, după cum se vede aceasta menționată în bilanțul comerțului exterior, ci și veniturile după capitalurile plasate în străinătate, după întreprinderile industriale existente în afară de hotarele țării, apoi din sumele, ce călătorii le lasă în monarhie și viceversa. Tot în bilanțul plăților intră și interesele plătite pentru împrumuturile în străinătate, dividendele la sumele investite de străini în întreprinderi în lăuntru țării, apoi cele rezultate din întreprinderile austro-ungare plasate în străinătate; în fine, sumele de bani pe cari emigranții le duc cu ei la plecare din Monarhie, precum și acelea, cari le trimit ei în țară, ca produs al muncii lor în străinătate.

Cu toată pasivitatea bilanțului comercial al Austro-Ungariei, se poate totuși afirma, că bilanțul activității ei economice este activ. Dacă luăm în această privință partea ungară a Monarhiei, vedem că în favoarea unui bilanț economic activ al acestei țări, vorbesc o mulțime de împrejurări. Intre altele este sigur, că nu numai sumele provenite din împrumuturile țării făcute în străinătate, ci și prisosurile veniturilor din munca națională servesc la investițiuni nouă și la producerea de noi valori. O dovadă a activității bilanțului economic al Ungariei este și faptul cererii continue după proprietăți imobiliare și în special după moșii. Îmbunătățirea soldului plăților publice se mai poate judeca și după continua urcare a arânzilor, cari întocmai ca și prețurile proprietății fonciare rurale s'au îndoit în ultimii zece ani.

Aceiaș înfloritoare stare a bilanțului economic o dovedește mai departe și dezvoltarea impozitelor și în special a veniturilor din impozitele indirecte. Deasemenea tot acestei împrejurări trebuie să atribuim și creșterea considerabilă a consumului și importului de articole industriale, care nu se mărginesc numai la obiectele strict necesare vieții, ci și la articolele de lux. O dovadă a stării de mai sus o constituie și faptul că din ultimele împrumuturi ale Ungariei se plasează părți tot mai însemnate în interiorul țării.

Acestea zise, să trecem la analizarea cauzelor speciale cari produc de vreo 8 ani încoace pasivitatea bilanțurilor comerciale ale Austro-Ungariei în mod tot mai accentuat.

Inmulțirea populaț. o cauză a pasivității bilanț. comercial.

Primul și cel mai natural motiv al pasivității bilanțului comercial al Monarhiei este creșterea popu-

lațiunii, care dela 1900 la 1910 a sporit în ambele jumătăți ale imperiului, cu 4 milioane de suflete. Această considerabilă creștere, cu toate emigrările importante, cari au avut loc, a contribuit la micșorarea în aceiaș proporție a exportului de produse agricole, ba în anii răi agricoli ea provoacă chiar un import însemnat de asemenea articole.

Creșterea aceasta a populațiunii contribuie la sporirea importului în Monarhie a produselor alimentare, pe cari ea nu le produce. Cu alte cuvinte, dezvoltarea producțiunii agricole în Austro-Ungaria nu a ținut pas cu înmulțirea populațiunii.

Dar înmulțirea populațiunii nu a contribuit numai la sporirea importului de produse alimentare, ci a mărit poate tot în aceleași proporții și importul produselor industriale (articolelor fabricate).

Pe lângă înmulțirea populațiunii austro-ungare și a creșterii trebuințelor ei, trebuie să se mai țină seamă și de alte cauze ale pasivității bilanțului comercial al Monarhiei. Anume, este sigur, că în urma creșterii populațiunii și deci și a trebuințelor acesteia, exportul Monarhiei s'a redus din cauză că materiile prime, precum și mărfurile semi- și deplin fabricate *găsesc un debușeu mai lesnicios în lăuntru țării*, decât dacă aceste articole ar trebui să fie exportate. În al doilea rând, industria austriacă și ungurească luptă cu mari greutăți din cauză că *materiile prime s'au împuținat* și deci costă mai mult ca în alte state, cari concurează cu Monarhia austro-ungară pe diferite piețe de importatiune, așa încât costul producțiunii în industria austro-ungară este mai urcat.

O altă cauză a pasivității bilanțului comercial al Monarhiei este fără îndoială și *politica comercială și sistemul vamal actualmente în vigoare în Austro-Ungaria*. Este bătător la ochi că pasivitatea bilanțului comercial și accentuarea lui a început *tocmai dela aplicarea noului tarif vamal în 1907*.

Este adevărat că în ultimele sale convenții comerciale Monarhia și-a impus unele sacrificii în interesul partidului agrar. Astfel, în tratatul de comerț cu Germania a urcat taxele vamale în mod simțitor pe câteva articole industriale. În cel cu Italia pe vinuri, iar Statelor balcanice li s'a impus măsuri prohibitive în ce privește importul de vite și taxe destul de urcate pe importul de cereale.

Exagerarea sistemului vamal agrar va fi greu să poată fi menținută în viitoarele convenții comerciale ale Austro-Ungariei, căci, pe deoparte grupări sociale și politice importante din sânul monarhiei se organizează actualmente temeinic, în vederea luptelor, ce vor să dea sistemului agrar, care a scumpit așa de mult traiul. Pe de altă parte chiar dintre partizanii de azi ai agrarianismului și încă dintre cei mai de seamă, cum e pildă d. Dr. Wekerle, fostul prim-ministru și ministru de finanțe al Ungariei, care trece cu drept cuvânt ca una din cele mai mari autorități în materie economică, sunt de părere că ar trebui găsit un mijloc, prin care se permită în anumite con-

dițiuni în viitoarele tratate de comerț, importul vitelor vii în Monarhie și scutirea de taxele vamale pentru o anumită cantitate de cereale, a căror făină ar trebui să fie pe urmă exportată sau întrebuințată la îngrișatul vitelor de tăiere.

Iată acum cum se prezintă comerțul Austro-Ungariei în cifre:

Importul. Valoarea diverselor categorii de mărfuri, importate de Austro-Ungaria în 1912 și 1913 se cifrează, fără metalele prețioase cu K 3,556.797,297 în 1912 și cu K 3,394,386,614 în 1913.

Exportul. Valoarea produselor exportate din Austro-Ungaria în 1912 și 1913 prezintă, fără metalele prețioase, cifra de K 2,733.854,960 în 1912 și K 2,763.093,180 în 1913.

Comerțul Austro-Ungariei cu România în 1912 prezintă un import din România de 7.806,814 chintale metrice în valoare de K 102.479,000 din care sunt 4.735.204 chintale cereale, făină și legume uscate, în valoare de K 68.444,000.

Exportul se cifrează cu 5.395,363 chintale metrice (fără metalele prețioase și monete) în valoare de K 1.497,000, din cari cifra cea mai însemnată o prezintă cărbunii și lemnele cu 4.127,510 chintale, în valoare de K 26.184,000.

Dr. George Moroianu.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

Ungaria.

Din raportul ministerului ungar despre starea sămănăturilor cu ziua de 11 crt. extragem următoarele:

În general acest raport nu aduce ceva nou față de cel trecut, deoarece știrile primite la minister dela raportorii și inspectorii săi agricoli datează, parte mare, de înaintea ploilor din prima decadă a lunii Maiu, sau cel puțin din decursul aceluia. Ceeace se poate susține cu siguranță, este că ploile din urmă, și generale și abundente, au fost în tot cazul binevenite pentru economi. Efectul acestor ploi față de sămănături îl va arăta mai precis proximal raport agricol, care va apărea la 30 crt. — Ar fi acum de dorit și se așteaptă pretutindeni timp cald, care dacă n'ar întârziă prea mult, ar schimba în orice caz spre mai bine situațiunea. Căci ceeace a ținut mai ales pe loc dezvoltarea sămănăturilor, în timpul acesta, a fost temperatura de multe-ori sub normal de scăzută. Dimineți cu brumă, ba chiar înghețuri nu puteau să nu strice mai ales viței de vie și pomilor mai timpurii.

Cu toate acestea este neîndoios, că situațiunea sămănăturilor s'a îmbunătățit intrucâtva, dar că în ce măsură, aceasta deocamdată nu se poate constata nici chiar în mod aproximativ. Aceasta cu atât mai puțin, cu cât deodată cu abundența de umezeală, sămănăturile au fost pe ici pe colea atacate tot mai mult și de rugină. Tot așa nu se poate constata încă nici de data aceasta, că ce sămănături de toamnă compromise prin înghețul din iarnă și primăvară, au trebuit scoase și înlocuite cu altele de primăvară.

Grâul de toamnă în urma ploilor din Maiu s'a mai îndreptat puțin, dar e încă totuși mult mai slab față cu starea lui din aceeaș epocă a anilor anteriori. E rămas înapoi în dezvoltare galben, rar și cu multă buruiiană apoi sunt plângeri multe de rugină și ici-colea și de insecte. Relativ sunt mai bune aceste sămănături în Ardeal și pe ambii țărmii ai Dunării, iar mai slăbute pe lângă Tisa.

Săcara de toamnă încă e rămasă înapoi față de alți ani și cam rară. În părțile sudice ale țării, mai ales la șes începe a înflori, pe când în ținuturile muntoase este mai înapoi în dezvoltare. La sămănăturile mai avansate au stricat mult înghețurile din 3 și 4 Maiu.

Grâul și secara de primăvară în general sunt slabe. Ploile din urmă au fost bune, dar e necondiționată lipsa de timp mai cald. Sămănăturile de ovăș și orz sunt — în urma secetei din Aprilie — înapoiate în dezvoltare și galbene. Înghețul a făcut stricăciuni pe alocurea, iar plângerile de pagube de insecte încă nu sunt rare.

Porumbul s'a sămănat deja în toată țara. A răsarit cu greu și defectuos. La sămănăturile răsărite mai de timpuriu înghețurile din 3 și 4 Maiu au stricat încâtva. În parte s'a început săpatul porumbului. Ploile din urmă au fost binevenite înlesnind mult lucrarea pământului.

Cartofii s'au pus deja peste tot locul, cu excepțiunea doar a unor ținuturi mai muntoase. Au și răsarit deja, dar nu arare-ori foarte defectuos și neegal. În părțile sudice ale țării, cartofii se sapă deja.

Napii de zahăr și de nutreț, cei sămănați din vreme sunt frumoși față cu cei de mai târziu, cari din cauza lipsei de umezeală din Aprilie au răsarit cam cu greu și defectuos. Acum după ploile acestea de pe la începutul lui Maiu s'a îndreptat mult lucrul. Înghețul a stricat numai puțin acestor semințe, pe când stricăciunile de insecte sunt pe alocurea destul de însemnate. E în curgere săpatul dintăiu.

Rapița, între Dunăre și Tisa acum înflorește, dar în urma lipsei de ploi este de regulă rară și nedezvoltată, pe când pe țărmul drept al Dunării este mult mai multămitoare. În restul țării sămănăturile de rapiță sunt mijlocii cu excepția țărmului stâng al Tisei, unde sunt slabe.

Sămănăturile de grădină au suferit mult în urma secetei din Aprilie și a înghețurilor. Săpatul himeului e terminat și se poate constata că aceste sămănături în general promit. Sămănatul cânepii și al inului e terminat. Au răsarit în general bine și prosperează. Răsadurile de tutun s'au dezvoltat și întărit bine și acum e în curgere sămănatul afară, în liber, din paturile calde. — Dintre nutrețurile măiestrite trifoiul e foarte diferit în ce privește dezvoltarea. Luțerna — cu excepțiunea Ardealului — în general lasă de dorit, fiind mică, rară și plină de buruieni. Celelalte în cea mai mare parte acum se sămăna. Fânețele — iarăși cu excepția Ardealului — sunt în general rămase înapoi în dezvoltare în urma secetei și timpului rece și vântos. Prospectivele recoltei de poame dela ultimul raport oficial agricol incoace, s'au micșorat în mod simțitor. La piersicii și mandule ca și la nucii, înghețul din 3 și 4 Maiu a stricat — după ținuturi — dela 20—80%, pe când la cereșe și vișine până la 10%. La mere pere și prune stricăciunile de îngheț abia sunt de amintit și astfel aceste soiuri de poame încă tot mai promit o recoltă bună.

România.*

Precipitațiunile atmosferice căzute foarte nepotrivit în cursul acestei luni și vânturile tari frecvente au făcut ca la sfârșitul lunii Aprilie starea agricolă să difere dela o regiune la alta a țării. Astfel: în Moldova, în Dobrogea și în partea despre răsărit a Munteniei, unde au căzut ploi puține și vânturile au suflat mai des, pământul se uscăse la suprafață, arăturile și sămănăturile nu se mai puteau face în condițiuni tocmai bune iar seceta devenise simțitoare; în partea despre apus a Munteniei, unde în cursul iernei cât și în al primăverii au căzut precipitațiuni mai abundente, pământul din contră avea încă prea multă umezeală încât unele terenuri argiloase nu se puteau lucra.

Răcelile și bruma din această lună au făcut ca sămănăturile de toamnă și unele de primăvară să se îngălbenească și chiar să nu se poată desvoltă repede prin multe părți din regiunile cu ploi puține, pe când cele din vestul țării începuseră să se roșască ivindu-se pe alocuri rugina.

Perioadele scurte de căldură alternate cu cele de răceală cum și puținele ploi căzute la intervale au făcut totuși ca vegetațiunea să nu sufere prea mult și mersul lucrărilor agricole să nu fie stânjenit decât în puține părți.

În definitiv, cu toată îngrijorarea ce eră, la finele lunii Aprilie starea agricolă eră încă satisfăcătoare în toată țara**.

În cursul primei jumătăți a acestei luni s'a continuat sămănatul cerealelor de primăvară, iar arături și sămănături de porumb, sfeclă, fasole și diferite nutreturi s'au continuat pretutindeni până la sfârșitul ei. Sămănăturile de primăvară făcute timpuriu în luna precedentă și la începutul acesteia au răsărit și sunt frumoase; cele mai târzii, fie din cauza răcelei fie din aceea a secetei și a vânturilor, cari au uscat pământul la suprafață, ies cam greu și în condițiuni nu tocmai bune. În multe părți din estul Munteniei, din Dobrogea și Moldova la sfârșitul lunii s'a oprit de a mai sămăna porumbul și alte plante mai târzii, deoarece din cauza uscăciunii arăturile ieșeau cu bolovani mari și tari.

Chiar în părțile din vestul țării, unde au fost ploi mai multe, fie din cauza zăpezei abundente de peste iarnă, care a împiedecat degerarea pământului, fie din cauza ploilor dese, arăturiile se făceau greu, pământul fiind mult bătătorit. Pe alocuri în estul țării sămănăturile de primăvară și mai ales ale cerealelor și nutreturilor s'au terminat.

Sămănăturile de toamnă se prezintă mai pretutindeni bine și sunt viguroase, continuând a fi păscute sau cosite, exceptându-se unele din cele târzii și puse în condițiuni nu tocmai satisfăcătoare, cari sunt slabe, rari și pe alocuri îngălbenite din cauza răcelei. În ultima decadă s'a executat plivitul grâului, orzului și searei de toamnă de pălămidă și de alte burueni.

Rapița a înflorit în ultima decadă, însă din cauza răcelilor n'a legat pretutindeni în condițiuni multumitoare.

Răsădurile de tutun sunt bine răsărite și frumoase.

Viile au continuat de a se curăți, legă și săpă pretutindeni; ele au înmugurit și erau aproape de a

* La sfârșitul lunii Aprilie 1914 st. n., după rapoartele Observatorului astronomic și meteorologic.

** Seceta din Aprilie deși s'a prelungit și în prima decadă din Maiu, îngrijind mult pe agricultori, totuși ploile generale sau parțiale și unele chiar abundente ce au căzut mai în toate zilele dela 12 Maiu până în momentul aparițiunei acestui Buletin, au satisfăcut probabil în deajuns și aproape pretutindeni cerințele agricole.

înfrunzi la finele lunii. Bruma căzută în ultimele zile și mai ales cea dela 4, 5 și 6 Maiu st. n. le-a produs stricăciuni însemnate în unele părți ale țării, vița fiind tocmai la înfrunzire.

Pomii fructiferi, arborii și arbuștii din grădini și păduri au înfrunzit și înflorit aproape toți și pretutindeni în cursul acestei luni. Din cauza perioadelor de timp rece florile pomilor au durat mult și fecundațiunea s'a făcut în condițiuni foarte bune, așa că toate speciile au legat multe fructe. Este temere ca înghețul și bruma din Maiu să nu fi distrus fructele tinere. Pădurile înverziseră și aveau frunzișul încheiat la sfârșitul acestei luni, bine înțeles, afară de speciile târzii, ca salcâmul și rășinoasele.

S'au făcut pretutindeni plantațiuni de pomi și vii în tot cursul lunii. Omizi au fost puține în acest an și numai pe alocuri; în schimb în districtele R.-Sărat, Putna, Bacău și chiar în alte părți s'au ivit mare număr de cărăbuși, cari au distrus frunzele tinere ale arborilor.

Livezile și fânatele naturale sunt pretutindeni bogate în iarbă, iar cele artificiale de luțernă și trifoi au crescut repede; pe alocuri din lipsa de nutrețuri, au început a se cosi mai din vreme.

Pășunile au iarbă îndeajuns și vitele cari s'au scos la câmp din a doua jumătate a lunii găsesc hrană; în părțile inundate, însă, ele se țin greu.

REVISTA FINANCIARA.

Situatiunea.

Sibiu, 21 Maiu 1914.

Situația pieței internaționale de bani în general este neschimbată. Se observă însă în centrele mari o rezervă oarecare a cercurilor financiare, în urma căreia discountul privat a arătat tendință spre urcare. Discountul privat a costat în London $2\frac{15}{16}\%$, în Paris $2\frac{3}{4}\%$, iar în Berlin $2\frac{5}{8}\%$.

În piața internă de bani asemenea nu se remarcă vreo schimbare esențială dela ultimul nostru raport încoace. După ultimo, care în mod trecător a provocat oarecare încordare, afacerile se mișcă iarăși în cadrele obicinuite. În ultimele zile au început a se ivi în Budapesta — după o pauză îndelungată — oferte franceze, de cari însă s'a făcut puțin uz, condițiile nefiind convenabile. Discountul privat a costat în Budapesta pentru cambii vieneze $1\frac{3}{16}\%$ cambii budapestane $1\frac{3}{10}\%$, alt material între $3\frac{3}{4}\%$ — $4\frac{1}{4}\%$.

LEGISLAȚIUNE.

Reforma legii societăților pe acții. Revista „Köz-gazdaság” din Budapesta are informația, că între proiectele de legi, ce vor ajunge în timp apropiat la dezbateră, se află și revizia legii societăților pe acții, actualmente în vigoare. Principiul fundamental al noiei legi îl va forma — după aceeași revistă — ca la fondarea societăților pe acții capitalul semnat de fapt să și stea la dispoziție, adecă să fie vărsat și la administrarea depozitelor spre fructificare societățile să fie obligate a procedă cu mai multă precauțiune.

Proiectul de lege relativ la societățile pe acții — zice „Közgazdaság” — este deja terminat și în curând va ajunge deja înaintea consiliului de miniștri. Noua lege fixează minimalul capitalului social, urcă % primului vărsământ și pretinde anumite garanții la semnarea restului, ca încassarea acestui rest să fie asigurată. Este vorba și de înfăptuirea instituției revizorilor. Mai departe noua lege va lărgi dreptul de control al judecătorilor și va ocroti și drepturile minorităților. În fine va impune membrilor din direcțiune și din comitetele de supraveghiere responsabilitate mai mare decât legea actuală.

Chestiunea reformei institutelor de bani a ajuns a fi discutată în zilele trecute și în parlament cu ocazia debaterii bugetului. S'au făcut cu acest prilej mai multe constatări și s'a pronunțat asupra ei și ministrul de finanțe Teleszky. Vom reveni asupra acestor debateri îndatăce vom avea textul lor autentic.

CRONICĂ.

Domnul Dr. George Moroianu, atașatul comercial al României pentru Austro-Ungaria, cu reședința în Viena, a fost numit în aceeași calitate și pentru *Elveția și Italia*, și cu reședința în *Milano*.

Scutul Băncii Naționale a României a fost redus cu începere dela 1 Maiu a. c. v. la $5\frac{1}{2}\%$. Pentru împrumuturi contra depozite de efecte s'a menținut dobânda de 6% .

Asociația regnicolară a institutelor de bani din Ungaria și-a publicat nu de mult socotelile de încheiere pe 1913. Conform acestora numita asociație a avut în anul expirat venituri totale de K 43,721 — din care sumă K 39,508 sunt venituri din taxe dela membrii. Cheltuielile s'au cifrat cu K 37,739, din cari poziția principală sunt: *Salarele funcționarilor* asociației în sumă de K 18,136. Spesele generale se urcă la K 13,024, iar speșele de tipar a organului „Pénzintézeti Szemle” (24. Numere pe an) la K 6,579.

Budgetul anului 1914 prevede la venituri K 48,900 din care sumă K 44,000 sunt taxe dela membrii. Cheltuielile sunt preliminate cu K 46,430, din cari K 19,400, pentru *Salare*, și rotund K 21,000 pentru Spese generale.

Averea totală a „Asociației regnicolare” a fost la 31 Dec. 1913 de K 38,286.

SUMAR.

Chestiunea centralei cooperativelor. — Comerțul Austro-Ungariei pe 1912 și 1913, în special comerțul cu România. — *Agricultura*: Situațiunea. — *Legislațiune*; Reforma legii societăților pe acții. *Cronică*: D-nul Dr. George Moroianu, Scutul Băncii Naționale a României, Asociația regnicolară a institutelor de bani din Ungaria.

„CÂMPIANA“

institutede credit și economii, societate pe acții, Mociu.

Concurs.

„Câmpiana” inst. de credit și economii în Mociu (Mócs, Kolozs m.) caută *un practicant*, absolvent al școlii comerciale, cu salariu anual de K 1000. — Cei cu praxă vor fi preferați.

Postul e de ocupat îndată după alegere.

Direcțiunea.

„TIMIȘANA“

institutede credit și economii în Timișoara.

Concurs.

Pentru ocuparea unui post de funcționar superior la institutul de credit și economii „Timișana” în Timișoara se publică concurs cu termen până la 1 Iunie st. n. 1914.

Reflectanții au să dovedească cunoașterea perfectă a limbilor română, maghiară și germană atât în scris, cât și în vorbire, că au absolvat vreo școală comercială superioară cu succes bun și praxa de până acum.

Concurenții să-și formuleze pretensiunile de salariu.

Direcțiunea.

„AGRICOLA“

bancă populară societate pe acții Szászsebes.

Concurs.

„Agricola” bancă populară, societate pe acții în Sebeșul sășesc publică concurs pentru întregirea *postului de secretar* și a celui de *contabil* cu termen până la 15 Iunie n. a. c.

Secretarul va primi:

Salariu anual . . . K 2400

Bani de cuartir . . . „ 400

Contabilul va primi:

Salariu anual . . . „ 1600

Bani de cuartir . . . „ 400

Cei aleși vor intra în funcțiune la 1 Iulie n. a. c.

Dela concurenți să cere să fie absolvenți ai școlii comerciale și să dovedească praxa recerută în afaceri de bancă.

Direcțiunea.

Contabil-corespondent,

român, de 25 ani, liber de serviciul militar, necăsătorit, cunoscând limba română și maghiară, puțin cea germană, versat pe lângă contabilitate și corespondență în afacerile cărții funduare, administrative și financiare, scriind și cu mașina, cu capacitate de a organiza, cu o practică de birou de 6 ani, din cari un an în administrația unui ziar, iar $1\frac{1}{2}$ an la bancă, caută post ca contabil, corespondent la vreo întreprindere, ca secretar sau eventual alt post de încredere. Oferte amănunțite rog sub deviza „*Secretar*” *poste-restante* *Boksánbánya*. (Bocșa-montană).

„TIMIȘANA“,

institutede credit și economii în Timișoara.

AVIZ.

Domnii acționari, proprietarii titlurilor provizore N-rii 67, 84, 207, 208, 210, 213, 225, 226, 227, 228, 229, 231, 235, 246, 264, 274, 277, 321, 322 și 330 ai institutului de credit și economii „Timișana” în Timișoara, sunt rugați, ca în decurs de 4 săptămâni dela a treia publicare a acestui aviz, să-și achite restanțele prețului de cumpărare după acțiunile cuprinse în titlurile de mai sus, căci la caz contrar subsemnata direcțiune va anula acțiunile, vânzându-le mai departe, iar sumele solvite vor trece la fondul de rezervă al institutului.

(1—3)

Direcțiunea.

Insoțire de credit, asoc. înregistrată în Apoldul-de-jos.

Convocare.

În înțelesul §-lui 26 p. b) din statute membrii «Insoțirii de credit» din Apoldul-de-jos, se invită la

adunarea generală ordinară,

ce se va ține în 31 Maiu st. n. a. c. la 3 ore p. m., în casa comunală.

Ordinea de zi:

1. Bilanțul pro 1913 și raportul direcțiunii despre gestiunea anului trecut.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Propunerea direcțiunii referitor la împărțirea venitului curat.
4. Alegerea celor 3 membrii pe câte 3 ani și al unui membru pe 1 an în comitetul de supraveghiere.

Apoldul-de-jos, la 20 Maiu 1914.

Direcțiunea.

Kisapoldi hitelegylet mint szövetség, Kisapold.

Meghívó.

Az alapszabályok 20 § b) pontja értelmében a kisapoldi hitelegylet mint szövetség tagjai Kisapold község házában folyó év május hó 31-én tartandó

rendes közgyűlésre,

ezenel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az 1913 évi zárszámadás és az igazgatóság jelentése a lejárt évről.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. Az igazgatóság javaslata az 1913 évi tiszta nyereség felosztására vonatkozólag.
4. A felügyelő bizottság 3 tagjainak 3 évi és 1 tagnak 1 évi időtartamra való megválasztása.

Kisapold, 1914 év május 20.

Az igazgatóság.

Active. — Vagyon.

Contul Bilanț. — Mérleg-Számla.

Pasive. — Teher.

	K	f		K	f
Cassa în număr — Pénztárkészlet	5,855	11	Depuneri de membru — Törzsbetétek	6,020	—
Imprum. cu cavenți — Kötvénykölcsonök	122,234	60	Depuneri spre fructificare — Takarékbetétek	100,070	74
Efecte — Értékpapírok	420	—	Fondul de rezervă — Tartalékalap	9,165	51
Casa însoțirii — Az egylet háza	3,731	14	Fondul de binefaceri — Jótékonyalap	3,898	29
amortizare — leirás	231	14	Imprum. în Cont-curent — Kölcson folyószámlán	11,366	30
Interese trans. rest. — Atm. hátral.	—	—	Interese transit. anticip. — Előleges atm. kamatok	—	—
kamatok	1,723	32	1914 évre	—	331
			Profit net — Tiszta nyereség	2,881	15
	133,733	03			133,733

Debit. — Tartozik.

Contul Profit și Perderi. — Nyereség- és Veszteség-Számla.

Credit. — Követel.

	K	f		K	f
Interese — Kamatok:			Interese — Kamatok:		
după imprum. în Cont-curent	—	—	dela imprum. cu cavenți — kötv.	—	—
folyó-számla kölcson-után	1,751	65	kölcs. után	11,884	28
după depun. spre fructificare. — ta-	—	—	dela efecte — értékpapírok után	7	93
karékbetétek után	4,936	95	Proviziune — Jutalék	—	3
Spese — Költségek:					
remun., tipár., porto — fizetések, nyomt., postadij	791	91			
Dare — Adó:					
directă — egyenes	808	92			
10% după depun. spre fructificare	—	—			
10% tak. betétek után	493	69			
Amortizare — Leirás:					
din casa însoțirii — az egylet házaról	231	14			
Profit net — Tiszta nyereség	2,881	15			
	11,895	41			
					11,895

La finea anului 1912 au fost 311 membrii, în anul 1913 au repășit 15, de nou au intrat 5 membrii, la finea anului 1913 au fost 301 membrii cu 301 părți de fondare. — 1912 év végével 311 tag volt, 1913 évben kilépett 15 tag, újból belépett 5, 1913 év végével 301 tag volt, 301 törzsbetéttel.

Apoldul-de-jos (Kisapold), la 31 Decembrie 1913.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

V. Mușoiu m. p., președ. — elnök. Dum. Oreștean m. p. Iac. Beu m. p. I. Neag m. p. Ilie Beu m. p., cassar — pénztáros.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în consonanță cu registrele Insoțirii. — Alulirott felügyelő bizottság megvizsgáltam jelen számlákat és azokat megegyezőknek találtam az egylet könyveivel.

Apoldul-de-jos (Kisapold), la 17 Maiu 1914.

Ioan Popa m. p. preș. — elnök. Ioan Preda m. p. Ioan Beu m. p. Nicolae Fărcașiu m. p. Nicolae Oreștean m. p. Nicolae Popa m. p. Ilie Popa m. p. Ioan Topercean m. p. Hertia m. p., revizor.